

ZALOŽENÍ SBÍRKY VILY LÖW-BEER V BRNĚ

Petra Svobodová

Vila Löw-Beer v Brně je nejmladší pobočkou Muzea Brněnska, příspěvkové organizace. Jedná se o vilu obývanou v letech 1913 až 1939 rodinou Alfreda a Marianny Löw-Beerových, rodičů Grety Tugendhatové. V letech 2013 až 2014 proběhla celková památková obnova vily, zároveň byla rekonstruována Celnice (zahradní domek) a revitalizována zahrada. Celnice, v níž je umístěna komorní galerie a stylová kavárna, a zahrada byly veřejnosti zpřístupněny v květnu 2015. V závěru téhož roku zde byla instalována muzejní expozice *Svět brněnské buržoazie mezi Löw-Beer a Tugendhat*, zpřístupněná veřejnosti 16. ledna 2016.

Vila Löw-Beer v Brně se zaměřuje na výzkum období 19. a 20. století, konkrétně na problematiku architektury (rodinného bydlení) v Brně a širším okolí, textilního průmyslu na Moravě, a židovství (ve smyslu sekulárním, původ textilních podnikatelů, jejich asimilace do většinové křesťanské společnosti, období holocaustu atd.). Tento výzkum a následná popularizace zkoumaných témat se neobejdou bez sbírkotvorné činnosti. K výše zmíněným tématům se vztahuje mnoho dochovaných historických předmětů – fotografie, nákresy, ošacení, věci každodenní potřeby atd. Tyto předměty shromážděné ve sbírce tvoří novou, kvalitativně vyšší hodnotu, která vypovídá

o životě specifické skupiny brněnských obyvatel na přelomu 19. a 20. století.

Dne 13. června Muzeum Brněnska požádalo Ministerstvo kultury ČR o zápis nově vznikající sbírky Vily Löw-Beer do Centrální evidence sbírek (CES). Dne 12. prosince 2017 proběhla prezentace zakládané sbírky před Radou pro centrální evidenci v sídle MK ČR v Praze. Osvědčením ze dne 10. ledna 2018 byla sbírka zapsána do centrální evidence.

Sbírkotvorný plán zahrnuje následující okruhy: 1) Historie brněnské, resp. československé architektury 19. a 20. století v kontextu vývoje architektonických stylů ve střední Evropě, zejména historie individuálního bydlení a urbanismu (vilové kolonie); pozornost je věnována čs. a evropským architektům této doby působících v Brně např. J. Nebehosteny, J. Arnold, D. Jurkovič, E. Wiesner, N. Schlesinger či L. Mies van der Rohe; 2) Historie a působení rodin textilních magnátů zvláště židovského původu v Brně a okolí, což znamená nejen mapování podnikatelských (historie firem) a stavebních (obytné domy, veřejné stavby, továrny, předávání „know-how“ při stavbě rodinných rezidencí atd.) aktivit, ale také sledování uměleckého mecenátu (podpora institucí i jednotlivých umělců) či doložení společenských (spolková činnost) a genealogických vazeb.

Jedná se především o rodiny Löw-Beerů, Tugendhatů, Stiassni, Fuhrmannů, Placzků a Gutmannů; a v neposlední řadě 3) Historie a architektura samotné vily Löw-Beer, včetně tvorby jejích architektů (A. Neumann, R. Baumfeld), fungování vily jakožto rodinného domu ve vlastnictví rodiny Fuhrmannů a Löw-Beerů (do roku 1938, resp. 1939), vila v období protektorátu Čechy a Morava (do roku 1945) a poválečná léta, kdy zde sídlil Domov mládeže (do roku 2012) a samozřejmě nejnovější etapa budování nové pamětové instituce (památková obnova v letech 2013 až 2014).

Potenciálních muzeálií k těmto tématům je velké množství, je však třeba k nim najít správný přístup. Mnohé dobové předměty se stále nacházejí ve vlastnictví soukromých osob, v pozůstalostech nebo jsou k prodeji přes internet. I samotní potomci

významných průmyslnických rodin mají k dispozici cenné dokumenty, které mohou přispět k obohacení sbírky. Též k fenoménu židovství se poji řada etnický a dobově specifických předmětů, které si zaslouží uchování v rámci sbírky.

Možnosti dalšího smysluplného rozšiřování prozatím nevelké sbírky jsou tedy značné. Její kurátoři věří, že jejich aktivní sbírkotvorná činnost přinese v příštích letech dobré výsledky.

